

Innst. 347 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument 8:93 S (2011–2012)

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim, Kenneth Svendsen, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman om effektivitetsgevinster i offentlig sektor

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak skisert av OECD i sin rapport OECD Economic Surveys: Norway 2012 om å oppnå høy effektivitet i offentlig forbruk.

II

Stortinget ber regjeringen etablere uavhengige effektivitetsenheter med utgangspunkt i Riksrevisjonen. Enhetene skal løpende ha fullmakt til å revidere kost/nytte og andre evaluerende studier og gjøre større og mer konsistent bruk av verdi-for-pengene-analyser, med mer transparent presentasjon av politiske prioriteringer.

III

Stortinget ber regjeringen, under hvert departementsområde, gjøre rede for i hvor stor grad effektivitets-/kvalitetspotensialet er hentet ut, eventuelt begrunne hvorfor så ikke er gjort, samt utarbeide

handlingsplaner for forbedret effektivitets-/kvalitetspotensial med årlige rapporteringer til Stortinget.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, Thor Lillehovde, lederen Torgeir Micaelsen, Torfinn Opheim og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Ida Marie Holen, Ketil Solvik-Olsen, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at dokumentet har vært oversendt finansminister Sigbjørn Johnsen for uttalelse. Svarbrev av 4. mai 2012 er vedlagt denne innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre, er i likhet med regjeringen, opptatt av at ressursene i offentlig sektor brukes på en effektiv og hensiktsmessig måte. Vår velstand og velferd er avhengig av at vi bruker ressursene på en effektiv og formålstjenlig måte gitt de overordnede politiske prioriteringene. Befolkningens tilfredshet med det offentlige tjenestetilbudet er avgjørende for tilliten til, og oppslutnin-

gen om fellesskapsløsningene og den norske velferdsmodellen.

Flertallet viser til at en endret alderssammensetning i befolkningen, med en stadig økende andel eldre, vil øke presset på offentlige budsjetter. Vi trenger en sterk og effektiv offentlig sektor for å sikre velferden og for å sikre en sterk oppslutning om organiseringen av velferdssamfunnet vårt. Flertallet viser til at vi derfor må legge til rette for at offentlig sektor, både stat og kommune, skal være ledende i organisering og ledelse av virksomhetene, utvikling og forbedring av kvalitet i tjenestene og bruk av tekniske løsninger som kan støtte opp om dette. Flertallet viser i denne sammenheng til at det er tatt initiativ på en rekke områder for å fremme en mer målstjenlig bruk av ressursene i offentlig sektor. På informasjonsområdet nevner forslagsstillerne blant annet Innbyggerundersøkelsen, StatRes-prosjektet og KOSTRA. Finansministeren nevner i sin uttalelse at digitalisering av offentlige tjenester vil stå sentralt i regjeringens fornyingsarbeid. Hvert år sendes om lag 47 millioner brev til innbyggerne fra offentlige etater. Hvis vi går ut ifra at et papirbrev koster ti kroner å sende ut og et digitalt brev koster tre kroner å sende ut, betyr dette isolert sett at staten vil spare 329 mill. kroner i året på å sende alle brev digitalt. Den samfunnsøkonomiske gevinsten ved å innføre elektronisk faktura på standardformat på alle inngående fakturaer til statlige virksomheter anslås å være 1,9 mrd. kroner over 15 år, ifølge en rapport fra FAD i 2011.

Flertallet viser til at forhåndsutfylt selvangivelse på nett har frigjort om lag 800 årsverk i skatte-etaten. Flertallet vil vise til at moderniseringen av Statens Lånekasse for utdanning gjennom innføring av elektroniske tjenester både har gitt høyere kvalitet og halvert saksbehandlingstiden fra 16 til 8 dager, samtidig som driftskostnadene er redusert med ca. 50 mill. kroner sammenlignet med 2005. Reduksjonen i antall årsverk har vært 70 ved hovedkontoret i Oslo. Flertallet mener dette framstår som et veldig godt eksempel på hva man kan få til av fornyelse og besparelse innenfor det offentlige dersom virksomheten stilles overfor innsparings- og kvalitetskrav og det samtidig blir lagt til rette for at noe av de innsparte midlene kan benyttes av virksomheten til å gjennomføre fornyelsesprosessen. Flertallet ser at slike prosesser tar tid, men understreker viktigheten av også å starte i det små.

Flertallet har merket seg at Innbyggerundersøkelsen viser at et klart flertall av innbyggerne er svært tilfredse med å bo i Norge og i egen kommune, men at det er forbedringspotensial på flere områder, blant annet i Nav. Flertallet viser til at det er behov for å modernisere IKT-løsningene i Arbeids- og velferdsetaten. I forbindelse med Revidert nasjo-

nalbudsjett 2012 har regjeringen foreslått å starte opp Prosjekt 1 i IKT-moderniseringsprogrammet i etaten med en kostnadsramme på 1 750 mill. kroner for hele prosjektperioden fra 2012 til 2015. Det er bevilget 200 mill. kroner til Prosjekt 1 i 2012.

Flertallet viser også til utviklings- og fornyingsarbeidet som har skjedd i kommunesektoren de senere årene, bl.a. med «Kvalitetskommuneprogrammet» og «Saman om ein betre kommune» – et program som skal gå fram til 2015. Her styrkes partsamarbeidet mellom folkevalgte, administrasjonen og de ansattes organisasjoner, noe som gir eierskap til utfordringene lokalt og stort engasjement for forbedringer av tjenestene. Arbeidet for å få flere i hele stillinger, offensiv strategi for kompetanseutvikling og rekruttering og økt nærvær blant kommunens ansatte skal sikre innbyggerne kvalitativt gode og forutsigbare tjenester.

Flertallet viser til de gode effektiviseringsresultatene som er oppnådd de siste årene og til digitaliseringsprogrammets mål om bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk. Flertallet støtter regjeringens arbeid med å fornye og forbedre et av verdens beste velferdssamfunn. På denne bakgrunn tilrår flertallet at forslaget ikke vedtas.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at statens utgifter har økt markant de siste årene. Under dagens regjering har Statsbudsjettets utgiftsside økt med 50 prosent, til over 1 000 mrd. kroner. Det er naturlig å se på om man med en slik vekst i offentlige midler samtidig klarer å sikre effektiv bruk av skattebetalernes penger. Med stor statlig rikdom er det stor risiko for at svake systemer eller ineffektiv organisering støttes opp med mer penger fremfor reform av systemene.

Disse medlemmer viser til at OECD i sin landrapport for Norge (OECD Economic Surveys: Norway 2012) blant annet rettet oppmerksomheten mot effektivitet i offentlig forbruk, og listet opp en rekke punkter hvor Norge bør styrke sin innsats. Det betyr ikke at dagens regjering ikke har gjort noe. Flere av punktene som komiteens flertall tar opp i sine merknader har støtte også fra disse medlemmer. Men disse medlemmer mener at mange effektiviseringsmuligheter ikke utnyttes av ulike grunner.

Disse medlemmer viser til at rød-grønne politikere ofte hevder at skattelettelse eller satsing på infrastruktur automatisk må medføre kutt i sykehjemsbevilgninger eller utdanning for barn. Det reflekterer en holdning om at de mange tiltak til besparelser i offentlig sektor ikke anses som like interessante å gjennomføre politisk. Dette skyldes

trolig i stor grad at effektiviseringsarbeid ofte er en krevende og upopulær øvelse.

Disse medlemmer viser til en undersøkelse som analyseinstituttet Menon har gjort for Akademikerne som viser at det offentlige kan spare 20–30 mrd. kroner i året på å profesjonalisere sine rutiner for offentlige innkjøp. Slike undersøkelser viser at skattebetalernes penger utvilsomt kan brukes langt mer effektivt. Nettopp derfor er OECDs innspill om et «effektivitetspoliti» et moment som regjeringen burde vurdert fremfor å avvise det.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre viser for øvrig til teksten i Dokument 8:93 S (2011–2012) og fremmer følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak skisert av OECD i sin rapport OECD Economic Surveys: Norway 2012 om å oppnå høy effektivitet i offentlig forbruk.

II

Stortinget ber regjeringen etablere uavhengige effektivitetsenheter med utgangspunkt i Riksrevisjonen. Enhetene skal løpende ha fullmakt til å revidere kost/nytte og andre evaluerende studier og gjøre større og mer konsistent bruk av verdi-for-pengene-analyser, med mer transparent presentasjon av politiske prioriteringer.

III

Stortinget ber regjeringen, under hvert departementsområde, gjøre rede for i hvor stor grad effektivitets-/kvalitetspotensialet er hentet ut, eventuelt begrunne hvorfor så ikke er gjort, samt utarbeide handlingsplaner for forbedret effektivitets-/kvalitetspotensial med årlige rapporteringer til Stortinget.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak skisert av OECD i sin rapport OECD Economic Surveys: Norway 2012 om å oppnå høy effektivitet i offentlig forbruk.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etablere uavhengige «effektivitetsenheter» med utgangspunkt i Riksrevisjonen. Enhetene skal løpende ha fullmakt til å revidere kost/nytte og andre evaluerende studier og gjøre større og mer konsistent bruk av verdi-for-pengene-analyser, med mer transparent presentasjon av politiske prioriteringer.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen, under hvert departementsområde, gjøre rede for i hvor stor grad effektivitets-/kvalitetspotensialet er hentet ut, eventuelt begrunne hvorfor så ikke er gjort, samt utarbeide handlingsplaner for forbedret effektivitets-/kvalitetspotensial med årlige rapporteringer til Stortinget.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:93 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim, Kenneth Svendsen, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman om effektivitetsgevinster i offentlig sektor – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 31. mai 2012

Torgeir Micaelsen

leder

Torfinn Opheim

ordfører

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/finansministeren til finanskomiteen,
datert 4. mai 2012****Dokument 8:93 S (2011-2012) Representantforslag om effektiviseringsgevinster i offentlig sektor**

Jeg viser til brev av 25. april 2012 fra finanskomiteen, med representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim, Kenneth Svendsen, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman. Komiteen ber om min uttalelse.

Jeg kan forsikre forslagsstillerne om at Regjeringen er opptatt av at ressursene i offentlig sektor disponeres effektivt. I nasjonalbudsjettet redegjøres det hvert år for fornyingsarbeidet. Jeg viser senest til Nasjonalbudsjettet for 2012, hvor både generelle fornyingstiltak og pågående sektortiltak under ulike departementer omtales.

I Regjeringens fornyingsarbeid de nærmeste årene vil satsingen på digitalisering av offentlige tjenester stå sentralt. Jeg viser i den forbindelse til at Regjeringen for kort tid siden la fram et digitaliseringsprogram med mål om bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk. Programmet tar sikte på både å effektivisere ressursbruken innen de enkelte statlige virksomhetene og mellom virksomheter. Som det framgår av programmet, er Regjeringen også i dialog med kommunesektoren om hvordan staten kan medvirke til at deres tjenester digitaliseres, med påfølgende effektivitetsgevinster som resultat.

Det vil for øvrig ikke være riktig av Regjeringen å etablere ”effektivitetsenheter” med utgangspunkt i Riksrevisjonen. Riksrevisjonen er Stortingets organ.